

I

(Rezolucje, zalecenia i opinie)

REZOLUCJE

EUROPEJSKI KOMITET EKONOMICZNO-SPOŁECZNY

568. SESJA PLENARNA EUROPEJSKIEGO KOMITETU EKONOMICZNO-SPOŁECZNEGO –
INTERACTIO, 23.3.2022–24.3.2022

**Rezolucja Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego „Wojna w Ukrainie i jej skutki
gospodarcze, społeczne i środowiskowe”**

(2022/C 290/01)

Podstawa prawna	Art. 35 regulaminu wewnętrznego Rezolucja
Data przyjęcia na sesji plenarnej	24.3.2022
Sesja plenarna nr	568
Wynik głosowania (za/przeciw/wstrzymało się)	176/1/1

EUROPEJSKI KOMITET EKONOMICZNO-SPOŁECZNY (EKES),

1. **Stanowczo potępia jednostronną napaść na Ukrainę** na rozkaz prezydenta Federacji Rosyjskiej oraz zaangażowanie białoruskiego reżimu. Podkreśla, że inwazja rosyjskich sił zbrojnych w Ukrainie narusza obowiązujące międzynarodowe zasady i umowy oraz zagraża bezpieczeństwu europejskiemu i światowemu. Inwazja bezpośrednio godzi również w główny cel UE, jakim jest „wspieranie pokoju, jej wartości i dobrobytu jej narodów”.
2. Nalega, by UE zapewniła pełne wsparcie, aby dopilnować, że wszystkie zbrodnie wojenne i zbrodnie przeciwko ludzkości zostaną zgłoszone do Międzynarodowego Trybunału Karnego i tam osądzone.
3. Składa hołd **ogromnej odwadze obywaterek i obywateli Ukrainy**, którzy bronią swego kraju przed rosyjskim agresorem. Wzywa wolny świat, by za pomocą wszelkich dostępnych mu środków wspierał walkę Ukraińców o pokój i wolność.
4. Apeluje do UE i jej międzynarodowych partnerów o podobnych poglądach o zachowanie jedności, o dalszą **pełną solidarność w reagowaniu na tę niczym niesprowokowaną i nieuzasadnioną wojnę** oraz o wytyczenie dyplomatycznej drogi do zaprzestania wrogich działań. Podkreśla potrzebę podjęcia działań dyplomatycznych w celu natychmiastowego zawieszenia broni i zbudowania prawdziwego procesu pokojowego z czynną rolą instytucji UE. Podmioty te powinny również zwiększyć presję na reżim rosyjski poprzez niezwłoczne nałożenie dalszych sankcji i wykorzystanie wszelkich innych dostępnych narzędzi zmierzających do natychmiastowego zaprzestania działań zbrojnych Rosji na terytorium Ukrainy, całkowitego wycofania sił rosyjskich, przywrócenia pokoju, bezpieczeństwa i stabilności we wschodnim sąsiedztwie UE oraz wspierania społeczeństw dzielących nasze wartości.

5. Dla UE i społeczności międzynarodowej niezwykle ważne jest, by granice nie były zmieniane z wykorzystaniem siły militarnej i by agresorzy nie czerpali z takich poczynań żadnych korzyści. Należy przestrzegać praworządności, a nie prawa najsilniejszego, zaś Ukraina musi otrzymać pełne reparacje.
6. Popiera i podziela główne przesłania rezolucji Parlamentu Europejskiego z 1 marca w sprawie rosyjskiej agresji na Ukrainę, w tym zaproponowane środki mające na celu natychmiastowe wsparcie Ukrainy i jej obywateli w walce o niepodległość i wolność.
7. Z zadowoleniem przyjmuje działania tych firm europejskich, które postanowiły wycofać się z rynku rosyjskiego, i zachęca inne przedsiębiorstwa do przedkładania człowieczeństwa i solidarności nad doraźne interesy gospodarcze.
8. Ponownie wyraża **zdecydowane poparcie dla suwerenności, niezależności i integralności terytorialnej** Ukrainy i innych krajów należących do Partnerstwa Wschodniego, a mianowicie Mołdawii i Gruzji, oraz wszystkich państw członkowskich UE w obrębie granic uznanych przez społeczność międzynarodową.
9. Wyraża ogromny żal z powodu wszystkich **ofiar agresji**, dzieci, kobiet i mężczyzn, a także z powodu zniszczonych miast i infrastruktury oraz niepojętego cierpienia ludzkiego i ogromnych szkód dla środowiska. Ubolewa, że miliony ludzi musiały opuścić swoje domy i szukać schronienia w bezpieczniejszych miejscach w Ukrainie i w sąsiednich krajach. Nalega na rozliczenie agresorów za ich zbrodnie.
10. Nawołuje do intensywniejszych działań mających na celu wzmocnienie pozycji i suwerenności Ukrainy, a także **działań humanitarnych**, aby umożliwić ludności Ukrainy łatwiejszy dostęp do podstawowych produktów, w szczególności wody, żywności, leków i energii elektrycznej. Zwraca się do wszystkich rządów, aby dołożyły wszelkich możliwych starań, żeby zapewnić **zaopatrzenie w żywność i bezpieczeństwo żywności** w strefach objętych wojną poprzez dostarczanie żywności i czystej wody. **Wzywa Rosję, by umożliwiła udzielanie pomocy humanitarnej mieszkańcom Ukrainy.** Ostrzega, że wiele osób nie dostanie wynagrodzenia lub nie będzie miało dostępu do swoich oszczędności, dlatego apeluje, by przedsięwziąć odpowiednie środki ekonomiczne w celu zapobieżenia załamaniu gospodarki.
11. Z zadowoleniem przyjmuje **aktywne podejście wszystkich rządów UE**, zwłaszcza Polski, Węgier, Rumunii, Bułgarii i Słowacji, a także rządu Mołdawii, jeśli chodzi o **utrzymanie otwartych granic** i zapewnianie środków ewakuacji, schronienia, pomocy doraźnej, pomocy medycznej i azylu osobom uciekającym przed wojną w Ukrainie, w tym zarówno obywatelom Ukrainy, jak i z innych krajów. Wzywa Radę i Komisję do zapewnienia tym krajom dodatkowych środków finansowych, ponieważ są one pierwszymi punktami wjazdu uchodźczyń i uchodźców ukraińskich do UE i przez najbliższe miesiące pozostaną również głównymi krajami ich pobytu.
12. Ponownie apeluje o taką **politykę imigracyjną, która zagwarantuje, że żaden kraj nie będzie ponosił nieproporcjonalnych obciążeń**, gdyż będą one równomiernie dzielone między państwa członkowskie.
13. Popiera **zobowiązanie UE do udzielania pomocy uchodźcom z Ukrainy**, jak określono w komunikacie Komisji *Europejska solidarność z uchodźcami i osobami uciekającymi z Ukrainy*⁽¹⁾, oraz podkreśla, że fundusze dostępne poprzez działanie w ramach polityki spójności na rzecz uchodźców w Europie i REACT⁽²⁾ powinny być przyznawane elastycznie i szybko. Z zadowoleniem przyjmuje to, że **UE uruchomiła już Unijny Mechanizm Ochrony Ludności** i utworzyła centra logistyczne w krajach sąsiadujących, aby móc kierować pomoc do Ukrainy.
14. Jest pokrzepiony **ogromną solidarnością organizacji społeczeństwa obywatelskiego z państw UE oraz krajów sąsiadujących** oraz ich nieustającymi wysiłkami od pierwszego dnia rosyjskiej agresji. Podkreśla, że UE powinna **wesprzeć finansowo zarówno rządy, jak i organizacje społeczeństwa obywatelskiego** działające w terenie.
15. Wzywa do **pełnego wdrożenia dyrektywy w sprawie tymczasowej ochrony** (która została uruchomiona po raz pierwszy przez Radę Europejską 4 marca 2022 r. na wniosek Komisji Europejskiej). Należy tego dokonać poprzez solidarność i wspólną odpowiedzialność państw członkowskich UE, **poprzez zagwarantowanie pełnego zakresu praw przewidzianych w dyrektywie**, obejmujących dostęp do rynku pracy, mieszkań, opieki zdrowotnej, edukacji i wsparcia socjalnego dla wszystkich osób uprawnionych do tej ochrony. Ważne jest przy tym odpowiednie uwzględnienie potrzeb słabszych grup, zwłaszcza dzieci, kobiet, osób starszych i osób z niepełnosprawnościami. Zachęca kraje przyjmujące, by zatwierdziły tworzenie i respektowanie tych samych korzyści humanitarnych dla wszystkich uchodźców uciekających przed wojną na Ukrainie, niezależnie od ich obywatelstwa.

(1) COM(2022) 107 final – Europejska solidarność z uchodźcami i osobami uciekającymi z Ukrainy.

(2) COM(2022) 109 final – Działanie w ramach polityki spójności na rzecz uchodźców w Europie (CARE).

16. Zdaje sobie sprawę, że **kraje przyjmujące mogą mieć trudności** z szybką **integracją uchodźczyń i uchodźców na swoich rynkach pracy**. Zauważa, że gospodarki Unii są w stanie zasymilować napływ ludności z Ukrainy pod warunkiem właściwego zarządzania przesiedleniami. Apeluje, aby **mechanizmy integracji uwzględniały aspekt płci i wieku**. Wzywa Europejski Urząd ds. Pracy, by zgodnie ze swym mandatem monitorował integrację uchodźców na rynku pracy oraz przedstawiał regularne sprawozdania na ten temat. Przypomina w tym kontekście, że **gospodarka społeczna i gospodarka solidarna**, w ramach działań państwa opiekuńczego, mają potencjał utrzymania i zwiększenia liczby miejsc pracy nawet w czasach kryzysu. Zachęca zatem państwa członkowskie do szukania rozwiązań służących lepszej integracji uchodźców z Ukrainy na ich rynku pracy. Odnotowuje szczególną sytuację kobiet i dzieci w strefach konfliktu i po przybyciu do krajów przyjmujących, w tym ryzyko wykorzystywania i przemocy ze względu na płeć, zwłaszcza przemocy seksualnej i handlu ludźmi. Dodaje, że Europejskie Forum Migracji będzie stale monitorowało i uwzględniało sytuację obywaterek i obywateli Ukrainy, którym przyznano tymczasową ochronę w Unii Europejskiej lub którym przysługuje prawo do ubiegania się o taki status.

17. Domaga się większego **wsparcia dla ukraińskiego społeczeństwa obywatelskiego**, zarówno **w Ukrainie, jak i poza jej granicami**. Uważa, że UE powinna rozważyć zaangażowanie ukraińskiego społeczeństwa obywatelskiego we wszystkie dyskusje na temat Ukrainy, ponieważ to ono będzie bezpośrednio zaangażowane w usuwanie skutków wojny i społeczno-gospodarczą odbudowę kraju. W związku z tym wzywa do konsolidacji i wzmocnienia istniejących mechanizmów finansowania, które mają wspierać społeczeństwo obywatelskie w Ukrainie.

18. Nawiązując do ostatnich deklaracji przewodniczącej Komisji Europejskiej, wzywa instytucje unijne i państwa członkowskie do **pełnej współpracy z Ukrainą oraz do otwarcia dla tego kraju wszystkich odpowiednich funduszy i programów UE**.

19. Domaga się, by instytucje UE **rozpoczęły konkretny dialog z Ukrainą na temat jej jak najszybszego przystąpienia do Unii Europejskiej**, na podstawie osiągnięć i zgodnie z art. 49 TUE, oraz by niezwłocznie udzieliły pomocy finansowej w celu zapewnienia Ukrainie wsparcia humanitarnego. Wzywa ponadto do **otwarcia takiego samego dialogu z innymi krajami stowarzyszonymi z UE, takimi jak Gruzja i Mołdawia**, aby zagwarantować im stabilność i równe traktowanie. Nie może się to jednak odbywać **kosztem trwającego już procesu akcesyjnego Bałkanów Zachodnich**. W międzyczasie wzywa do dalszego dążenia do integracji Ukrainy z jednolitym rynkiem UE zgodnie z układem o stowarzyszeniu.

20. Wyraża głębokie zaniepokojenie **masowym stosowaniem propagandy i dezinformacji przez rosyjski rząd** w celu uzasadnienia i zawołowania agresji na Ukrainę. Dlatego zwraca uwagę, że UE musi być bardziej odporna na cyberataki i że konieczne jest opracowanie globalnej strategii przeciwdziałania dezinformacji. W tym zakresie UE musi odgrywać wiodącą rolę na arenie międzynarodowej.

21. Podkreśla potrzebę **wspierania niezależnego rosyjskiego i białoruskiego społeczeństwa obywatelskiego i dziennikarzy** oraz utrzymania istniejących jeszcze kanałów komunikacji z nimi. Zdecydowanie potępia falę represji w Rosji, a także aresztowania pokojowych demonstrantów, kneblowanie mediów i uciszanie społeczeństwa obywatelskiego.

22. Apeluje o wspólne, solidarne działania służące bojkotowi produktów i usług z Rosji. Nalega na **konieczność przerwania współpracy z rosyjskimi przedsiębiorstwami i organizacjami wspierającymi politykę Władimira Putina**. Potępia obchodzenie powszechnego bojkotu, podyktowane chęćmi uzyskania jakichkolwiek korzyści.

23. Zdaje sobie sprawę, że wojna i wszystkie związane z nią środki, a mianowicie sankcje, będą miały **skutki społeczno-gospodarcze** dla państw członkowskich i krajów sąsiadujących oraz że UE musi być gotowa stawić im czoła. Zwraca uwagę, że ten kryzys pokazuje potrzebę wzmocnienia rynku wewnętrznego i jego funkcjonowania. Podkreśla znaczenie kompensowania strat poniesionych przez europejskie przedsiębiorstwa dotknięte sankcjami oraz konieczność dogłębnej analizy skutków tych sankcji, aby móc złagodzić ich oddziaływanie na gospodarkę i społeczeństwa.

24. Podkreśla, że dla niektórych **sektorów przemysłu** skutki sankcji będą bardzo dotkliwe. Zwraca uwagę, że poza eksportowaniem energii Rosja i Ukraina mają także znaczny udział w imporcie do UE metali, takich jak nikiel, miedź i żelazo, oraz podstawowych surowców, takich jak neon, pallad, tytan i platyna, które mają zasadnicze znaczenie dla szeregu strategicznych gałęzi przemysłu, w tym przemysłu obronnego i produkcji mikroczipów.

25. Podkreśla potrzebę przyspieszenia rozwoju **strategicznej i technologicznej autonomii Europy** i wzywa przywódców UE do jedności i determinacji, by poprzez zwiększenie naszych zdolności obronnych i ograniczenie zależności w zakresie energii, surowców krytycznych i żywności uczynić z Unii Europejskiej podmiot bardziej niezależny i suwerenny.

26. Akcentuje znaczenie zmniejszenia **zależności energetycznej Unii od stron trzecich, a zwłaszcza od Rosji**. Wzywa zarazem do opracowania realnego planu dywersyfikacji źródeł energii w ramach koszyka energetycznego państw członkowskich i z zadowoleniem przyjmuje odnośne propozycje zawarte w deklaracji wersalskiej⁽³⁾. Przyznaje, że bezpieczeństwo i zrównoważony charakter dostaw energii można osiągnąć w pełni w perspektywie długoterminowej jedynie poprzez zwiększenie stosowania niskoemisyjnych lub bezemisyjnych źródeł energii, a zwłaszcza poprzez intensywniejsze korzystanie z lokalnych i odnawialnych źródeł energii. Opowiada się zatem za intensywniejszym inwestowaniem w badania naukowe i opracowaniem nowych ekologicznych technologii, aby zapewnić odporność i zrównoważoną przyszłość europejskiemu systemowi energetycznemu.

27. Zwraca uwagę, że trzeba **zróżnicować strategie fiskalne w poszczególnych państwach członkowskich**, aby utrzymać ich zdolność obsługi zadłużenia, zwłaszcza w tych państwach członkowskich, w których dług publiczny jest na wysokim poziomie. Z kolei państwa członkowskie o niskim i średnim poziomie zadłużenia powinny priorytetowo traktować rozwój inwestycji publicznych. Podkreśla priorytetowe znaczenie **zwiększania inwestycji publicznych, służące wzmocnieniu odporności gospodarki UE**.

28. Wyraża zaniepokojenie trudną sytuacją znacznej części **sektora transportu**. Nalega, by Komisja, opracowując tymczasowe kryzysowe ramy prawne, o których wspomina w komunikacie „REPowerEU: Wspólne europejskie działania w kierunku bezpiecznej i zrównoważonej energii po przystępnej cenie”⁽⁴⁾, z należytą uwagą potraktowała kryzys sektora transportu spowodowany skrajnie wysokimi kosztami paliw i energii elektrycznej. Nawołuje zarazem do ostrożności przy łagodzeniu procedur regulacyjnych, aby nie osłabiać standardów społecznych i środowiskowych.

29. Zaznacza, że konflikt nieuchronnie doprowadzi do poważnych konsekwencji dla unijnego sektora rolno-spożywczego, który będzie potrzebował dodatkowego wsparcia. Dlatego podkreśla, że UE musi wzmocnić swoje zobowiązanie do zapewnienia **zrównoważonych systemów żywnościowych**, a jednocześnie móc zagwarantować to, że dobrej jakości żywność będzie dla każdego przystępna cenowo. Unia powinna zwłaszcza poprawić swoje bezpieczeństwo żywnościowe poprzez ograniczenie zależności od importu kluczowych produktów rolnych i środków produkcji. Konsumenty we wszystkich państwach członkowskich i tak doświadczą znacznego wzrostu cen żywności i energii, co może przełożyć się na zwiększenie poziomu ubóstwa w UE.

30. Przypomina, że Ukraina i Rosja są znaczącymi eksporterami szeregu produktów rolnych, takich jak ziarna i nasiona oleiste. Odnotowuje, że zakłócenia w eksporcie z tych krajów już teraz doprowadziły do **ogromnego wzrostu cen towarów rolnych na świecie**, czego konsekwencje uderzają zwłaszcza w najuboższe kraje świata. Najbardziej ucierpią na tym najbiedniejsi.

31. Podkreśla, że reagowanie na skutki wojny nie powinno odbywać się kosztem działań w dziedzinie klimatu i zrównoważonego rozwoju, określonych w Agendzie ONZ na rzecz zrównoważonego rozwoju 2030, która jest przede wszystkim programem na rzecz pokoju, bezpieczeństwa i ograniczania ubóstwa. Zwraca uwagę, że wciąż potrzebne są postępy we wdrażaniu tej agendy ONZ oraz sprawiedliwej transformacji za pomocą **Europejskiego Zielonego Ładu**, podkreślając, że pojedyncze odstępstwa można przyznać jedynie na ograniczony okres.

32. Uważa, że **wpływ konfliktu zbrojnego na środowisko**, wynikający z bombardowań, wycieków ropy i gazu, incydentów w zakładach chemicznych lub elektrowniach jądrowych jest poważnym problemem dla ludności zarówno Ukrainy, jak i UE. Zaznacza, że UE musi pomóc w ochronie środowiska i w naprawie szkód środowiskowych poczynionych przez wojnę, a także w karaniu za przestępstwa przeciwko środowisku, jako że w sposób nieunikniony będą one miały długotrwałe konsekwencje.

33. Podkreśla **potrzebę utrzymania solidarności i dalszego rozwijania wspólnej europejskiej reakcji**, aby podzielić ciężar gospodarczy tych działań i proponuje opracowanie w tym celu elastycznego instrumentu europejskiego. Zauważa, że w przypadku krajów najbardziej dotkniętych kryzysem mogą być konieczne rozpatrzenie oraz przegląd krajowych planów odbudowy i zwiększania odporności, zwłaszcza w obliczu rosnącego ryzyka stagflacji. Zdaje sobie sprawę, że inwazja na Ukrainie będzie bezpośrednio oddziaływać na wszystkie państwa członkowskie UE i ich obywateli. Jednocześnie koszty ludzkie i skutki tej wojny dla Ukraińców będą niemożliwe do oszacowania, stąd absolutna potrzeba solidarności wśród krajów UE i długofalowej solidarności UE z Ukrainą.

34. Z zadowoleniem przyjmuje wyrażone w deklaracji wersalskiej⁽⁵⁾ zobowiązanie do większego wykorzystania **Europejskiego Instrumentu na rzecz Pokoju**. Podkreśla, że Unia musi dążyć do silniejszej integracji politycznej, która wspierałaby wspólną politykę zagraniczną. Zarazem apeluje do państw członkowskich o natychmiastowe rozpoczęcie prac nad wdrożeniem prawdziwie wspólnego i skutecznego **systemu obronności**, który znacznie zwiększyłby zdolność Europy do obrony.

⁽³⁾ Deklaracja wersalska przyjęta na nieformalnym posiedzeniu szefów państw lub rządów w dniach 10–11 marca 2022 r., <https://www.consilium.europa.eu/media/54787/20220311-versailles-declaration-pl.pdf>.

⁽⁴⁾ COM(2022) 108 final – REPowerEU: Wspólne europejskie działania w kierunku bezpiecznej i zrównoważonej energii po przystępnej cenie.

⁽⁵⁾ Deklaracja wersalska przyjęta na nieformalnym posiedzeniu szefów państw lub rządów w dniach 10–11 marca 2022 r., <https://www.consilium.europa.eu/media/54787/20220311-versailles-declaration-pl.pdf>.

35. Przyznaje, że okupacja elektrowni jądrowych budzi niepokój o **bezpieczeństwo jądrowe** lokalnej ludności i całej Europy. Wzywa do pełnej współpracy ze wszystkimi zaangażowanymi podmiotami oraz z Międzynarodową Agencją Energii Atomowej, aby śledzić sytuację i nie dopuścić do jakiegokolwiek ewentualnego promieniowania.
36. Zaznacza, że **przywódcy polityczni muszą jasno komunikować się z obywatelkami i obywatelami Unii** i uzmysławiać im koszty wojny. Podkreśla, że pokój ma cenę, którą wszyscy musimy zapłacić, dzieląc koszty wśród wszystkich państw członkowskich.
37. Wzywa **UE i jej państwa członkowskie do przygotowania odpowiedniego planu pomocy i odbudowy dla Ukrainy**, aby wesprzeć gospodarkę tego kraju i odbudowę jego zniszczonej infrastruktury. Zwraca uwagę, że Federacja Rosyjska musi ponieść odpowiedzialność za zniszczenie ukraińskiej infrastruktury, w tym budynków cywilnych i mieszkalnych, a także za znaczne straty gospodarcze. Rosja będzie zobowiązana do zrekompensowania szkód poczynionych wskutek agresywnych działań.
38. Zobowiązuje się do **ściśłego monitorowania sytuacji poprzez zachęcanie do wymiany informacji na temat wspierania europejskich organizacji społeczeństwa obywatelskiego** w terenie, **jak i do rzeczywistego dialogu z ukraińskimi organizacjami społeczeństwa obywatelskiego**, w tym organizacjami pracodawców i związkami zawodowymi, za pośrednictwem ich stałych mechanizmów dialogu. Zobowiązuje się do monitorowania lokalnej sytuacji uchodźców w terenie oraz w krajach sąsiadujących, przy pełnym wsparciu dla narodu ukraińskiego.

Bruksela, dnia 24 marca 2022 r.

Christa SCHWENG
Przewodnicząca
Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego
